



Verbraucherzentrale Südtirol  
Centro Tutela Consumatori Utenti

Die Stimme der VerbraucherInnen  
La voce dei consumatori

**VZS-name**

VZS-str

VZS-plz

VZS-tel

info@verbraucherzentrale.it

---

## Telegram cunsumadëures jené-fauré 2013

### **La ZCS cunfruntea i credic per prim cuatieres:**

### **La dumanda se arbassa, i spreads avanea inant**

Tl terzo trimester 2012 àn pudù usservé te n cunfront cun l medemo tëmp dl ann passà che l ie unit dat ora scialdi manco credic: -51,65% a livel naziunel. Ntan che i parametri de referimënt di tasc a tëmp curt (euribor) à arjont valores assolutamënter basc tën la banche, per manteni autes si spanes de davani, mpò auc i spreads o les i avanea nchinamei. Cunfruntà cun i ultim relevamënc (juni 2012) à n valguna banche inò auzà si spreads de 0,20-0,30 ponc. D'otra banche, dantaldut de gran grupes de banche naziuneles, ova bele auzà i spreads ora de mesura a, n pert, plu che 4 ponc perzentuei. N „bon“ spread fossa ncuei de n 2,5%, ënghe sce belau duta la ufiertes dla banche ejaminedes ne va nia sota n lim minim de tas (variabl) dl 3%. Pra la miëura ufiertes per credic a tas fis per 20 ani se à plazà la Cassa Raiffeisen de Burnech, la Cassa dl Sparani de Südtirol y la Banca Populera de Südtirol, dutes cun n 5%. Nteressanta ie nce la ufierta dla Tiroler Sparkasse cun 4,45% fis per 10 ani y n euribor 3M zënza turondamënt +2,25% per l rest dla dureda.

Pra i tasc variabli va la ufiertes, sun 20 ani, da 2,80% dla Banca Populera de Südtirol (miëura ufierta) ai 4,70% de Unicredit: na grandiscima defrënza. De plu banche (Cassa Raiffeisen, BTB, Cassa dl Sparani de Südtirol) pieta ufiertes ntëur l 3%.

Duc i detai dl cunfront sun [www.verbraucherzentrale.it](http://www.verbraucherzentrale.it) y pra nosta sëntes de consulënza.

### **Dureda dla seguranzes per i auti:**

### **Finà cun l slungiamënt automatich dla polizes!**

Dal 2013 messerà duc chëi che va cun l auto stlù ju n cuntrat neuf canche l vedl toma. Chësc ti dà la puscibltà de udëi sce i giata cuntrac a miëur marcià. La rejon: duta la tlausules che vëij danora n slungiamënt automatich dla seguranza de respunsabltà zevila per l auto ne vel nia plu, les ie nules. Chësc ie udù danora dal ultim decret dl guviern (DL. n. 179 di 18 d'utober 2012, tramudà tla lege n. 221 di 17 de dezëmber 2012), che à purtà ite l articul 170bis neuf tl codesc dla seguranzes (Decret legislatif n. 209 di 7 de setëmber 2005).

La pruibizion dl slungiamënt automatic reverda n cajo nce i cuntrat de njonta che ie cajomei unic stluc ju adum cun la seguranza de respunsablità zevila per l'auto.

La sozietà de suguranza muessa nformé l' segurà almanco 30 dis dan la destumeda dl cuntrat y manteni la curidura per nia plu che 15 dis dala destumeda dl cuntrat nchin ala jita n forza dla poliza nueva.

Tres chësc decret à sën i/la cunsumadëures pra uni destumeda dl cuntrat la puscibltà de udëi sce i/les abina na ufierta plu cunvenienta. A chësc fin possen p.ej. se nuzé dl calculadëur "Tuo Preventivatore", sot a [www.isvap.it](http://www.isvap.it).

## **Feries sun la nëif: n nzidënt sun purtoi possa unì cër**

Chi che va oradecà a fé ferias cun i schi dassëssa se fé vel' pensier sce l' ie bën segurà sciche toca tl cajo de n nzidënt sun pista. La cherta europeica de suguranza per malatia (TEAM) dassëssa a unì moda vester te tacuin sce n va te n paesc dla UE, tla Norvegia, tla Islanda o nce tla Svizera. N dassëssa danz nce tenì cont che n à cun chësta cherta, tl cajo de na permanënza oradecà, bën la rejon de pudëi se nuzé di servijes de medejina publics, ma mé ala medema cundizions di zitadins/dla zitadines dl stat te chël che n ie iust, y nia ala cundizions dl stat da chël che n vën. Perchël muessen tenì cont che, p.ej. do na recupereda cun njoler, possel unì adalersch na conta de n valgun mile euro, che n pudëssa messei paië nstësc. Chi che ne possa nia plu se urganisé l' viac nstës, y che à de bujën de n trasport a cësa cun l'ambulanza, muessa ënghe se paië nstës la spëises, ajache nce chësc ne ie nia curì dala cherta europeica de suguranza per malatia TEAM. L' ie perchël de mpurtanza se cruzië danora sce n ie bën segurei assé – p.ej. tres la cherta de credit o tres na lia per l' tēmp liede o de salvamēt –, sce n à povester bele na suguranza contra nzidēnc aposta o sce l' Skipass cuntēn na suguranza. Sce dut chësc ne fossa nia l' cajo dassëssen pensé do sce l' ne fossa nia l' cajo de stlù ju na suguranza de viac sēuraprò. Deplù nformazions: [www.euroconsumatori.org](http://www.euroconsumatori.org).

## **Ueves de bateria sucrëc**

Tla UE ie la bateries de gialines da uef pruibides dal 2012. Ma ie pa chësta la fin dl zidlamēt tla gabies? No, danz nia! Mo for vëniel tenì gialines tla gabies, nce sce urmei mé te chëles che vën tlamedes "de pitla grupes". Ma la defrënza dal zidlamēt tradiziunel tla gabies ne ie nia grant: Mpede avëi a despusizion mé la lerch de una na plata DIN-A-4 à uni gialina sën a despusizion na spersa de na plata y mesa DIN-A-4. Per trup/truepa cunsumadëures ie chësta na rejon per cumpré ite mé ueves de produzion biologica o de zidlamēt a spersa liedia (la sort de zidlamēt ie anuteda tl timber; pra ueves biologics scumēncia l' numer cun la zifra 0, pra ueves da zidlamēt liede cun la zifra 1).

Ma: Mo for à la gran pert dī ueves sun l' marcià na pruvienenza da gialines zidledes te gabies. Pra la pasta, prudoc da pech y de dëuciaria, pra dlacins o tl cajo de ueves adurvei tla gastronomia ne iel deguna puscibltà de vela. Ajache pra i ueves adurvei tla produzion de prudoc alimenteres ne iel nia de bujën de dé nformazions sun si pruvienenza.

Davia che la majera pert dī/dla cunsumadëures ie contra la bateries de zidlamēt ie la perzentuela de

ueves de bateria a bon marcià arsida a 3,5 percënt (dac dl 2011). Ma, coche dit, mé tl cajo di ueves frësc vendui, che vën marchei cun n timber. Truep gastronoms y produtëures de alimenteres adrova for mo ueves de bateria a bon marcià.

Cie possen pa fé? Cialëde avisa la etichetes. Tl cajo de pesima: sce l vën mé nunzià "ueves" se tratel bonamënter de ueves de bateria. L ie ntant bele n valguna firmes che vënd prudoc che ne cuntën degun ueves de bateria: sun chisc prudoc vën chësc dat sëura a na moda che l ie bel tler da udèi.

### **Basta cun la cherededes de retlam!**

Ultimamënter se lamënta inò trup/truepa cunsumadëures de cherededes de retlam nia uludes fates da aziendes de telemarketing che uel purté danter la jënt si prudoc o servijes. I abunënc ti libri de telefonn che ne uel nia plu giapé chësta sort de cherededes de retlam, venduda o nrescida de marcià possa se paré se scrijan ite tl „Register dla Oposizioni“. La iscrizion ie debant y possa unì fata tres internet, telefonn a n numer vërt aposta, tres lëtra recumandeda, fax o email (deplù nfurmazions n chësc cont sun: [www.registrodelleopposizioni.it](http://www.registrodelleopposizioni.it)).

La ZCS lecorda che la iscrizion tl register ie debant y che la vel' nchin che n l se l domanda nia autramënter.

### **Pra temperatures sota nul ne lascëde no sferdé ora l cuatier!**

#### **Sciaudé cun efienza schiva l se furmé de tume y mufa**

Pervia dla spëises de sciaudamënt autes mëina truep fitadins y patrons de cuatieres ju l termostat y lascia i locai, che ne vën nia for adurvei, frëic per sparanië energia. Ma renunzië al sciaudamënt possa nce avëi fazions nia preududes o uludes. Pervia che l'aria frëida tol su manco tume possel se furmé sun i mures, la mubilia y i stofs mufa y taces de tume.

Ma da ulà vën pa la taces de mufa ti pic y sun i mures, y co possen pa mpò sciaudé y arië n local sparanian energia zënza che l se forme mufes? Respostes a chësta dumandes giapen tla nfurmazions dla consulënza dl frabiché dla Zentrella Cunsumadëures Südtirol. Nfurmazions debant ntëur la tematica dl frabiché, abité y ressané ie for da giapé sun la plates de nfurmazion relatives y tla rubrica F.A.Q (dumandes fates suvënz) sot a [www.verbraucherzentrale.it](http://www.verbraucherzentrale.it). Sun papier ie la plates de nfurmazion da giapé tla sënta zentrella a Bulsan, tla sëntes dedora y tl Mobil Cunsumadëures.

### **La sënta de Neumarkt festejea si cin ani dala fundazion**

Dan cin ani, de fauré 2008, iel unit metù su de gra al sustëni dl raion cumprensorial Überetsch/Unterland la sënta destacheda dla Zentrella Cunsumadëures de Südtirol a Neumarkt. La sënta destacheda ie unida giaurida per ti jì mo plu ancontra ai bujëns di zitadins y dla zitadines y per ti scurté l viac. A Neumarkt giapa i/la cunsumadëures na prima consulënza per si dumandes y problems y truepa nfurmazions mpurtantes sun l cunsum, numeri de telefonn y i telegrams cunsumadëures atuei.

Ti ani passei ie la sènta dedora unida nuzeda dassënn y n à pudù ti judé a truep/truepa cunsumadëures. L majer problem ie for la cherededes de marketing nia uludes y si cunsequenzen – sciche p. ej. na stlujura nia uluda de n cuntrat de telefonn o de lectrisc nuef, suvënz a cundizions manco cunvenientes che dant. Ma n à nce pudù respuender a truepa d’altra dumandes sciche p.ej. teles revardëntes la garanzies. La sènta destacheda de Neumarkt ie nluegeda tla sènta dl KVV, Rathausring 3/1 y ie davierta uni juebia dala 15.00 ala 17.00.

### **Prima consulënza debant pra dumandes d’arpejon**

Da belau n ann iel per la zitadines y i zitadins la puscibltà de giapé na prima consulënza debant da n notar. Chësc ie puscibl pervia de n’acurdanza che la Zentre la Cunsumadëures y la Camera di notares de Bulsan a sotscri.

La prima consulënza che vën piteda da duc i notares dl raion notariel de Bulsan reverda danter auter l tlarimënt dla sortes de testamënc, l aiut aiut pra la scrittura o pra l cuntrol de n testamënt, l’arpejon leghela y la pertes ublientes d’arpejon o nce la dunazions. l/la cunsumadëures possa oradechël se nformé n cont di aspec fischei dl’arpejons.

Per giapé na prima consulënza debant muessen, canche n tòl l apuntamënt cun n notar, dé sëura „l’acurdanza danter la ZCS y la Camera notariela de Bulsan“.

Da auril dl ann passa à 140 cunsumadëures pudù se nuzé dla consulënzes debant sun i dërc tla materia dl’arpejons.